

108129

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Az Erdélyi Kárpát Egyesület hivatalos értesítője

MÁTYÁS KIRÁLY EMLÉKÉV

Főszerkesztő és felelős kiadó: Dr. BALOGH ERNŐ
Laptulajdonos: ERDÉLYI KÁRPÁT EGYESÜLET

XL. ÉVFOLYAM

1943. 5. SZ. (859)

Erdély

TARTALOM

Babós Imre: Mátyás-túrákon. — Miklós Lajos: Színes filmmel az Ünökön. — B. I.: Régi túranaplókból... — Nyárády E. Gyula: Friss geogén változások tóképződéssel Kolozsvár környékén. — Hírek. — Kirándulások. — A címlap Koválszky Károly felvétele.

Az „Erdély” előfizetési ára egész évre 6 pengő. Tagoknak 5 pengő. — Tagsági díj évi 6 P. — Az előfizetési díjak befizethetők az EKE 72.478. számú csekkszám-láján és a központi irodában Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. — Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig, d. u. 5—8-ig. Telefon 36-37.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület központjának és vidéki osztályainak levelezési címei:

Központ: Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. Telefon 36-37.

Besztercei osztály: Beke Ödön, Beszterce, Radnai kapu u. 1/a.

Csikszéki osztály: Székely Géza, Csikszereda, OMIH.

Dési »Cibles« osztály: Knizsek Károly, Dés. Villamosművek.

Háromszéki osztály: Dr. Dobay Béla Sepsiszentgyörgy.

Marosszéki osztály: EKE marosszéki osztálya, Kazinczy-u. 13., Marosvásárhely.

Nagybányai »Gutin« osztály: Tréger Lajos, Nagybánya, Fürdőtelep.

Oradnai osztály: vitéz Solthy László, Oradna.

Révi »Zichy« osztály: Dr. Kulcsár András ref. lelkész, Rév.

Udvarhelyi osztály: Zárug András, kereskedő, Székelyudvarhely.

Zilahi »Meszes« osztály: Seress Miklós, Zilah, Király-u. 23.

ERDÉLY

Mátyás-túrákon

Aldhatta, verhette népünket a sors keze, Mátyás- király varázsa örök maradt a magyarság életében. Megtagadhatták a legbizalmasabb vezérek, akik néki köszönhettek nevet, gazdagságot és halálakor fel-lelegezhetett, titkon örülhetett a fegyelmet nem szerető, szabad semmitévést kedvelők, alkotásra vágyók tábora, — de a föld népe vissza siratta.

Most az ötszáz éves multtal is megszépített örökség még inkább rabjává tesz bennünket. Ma még inkább érzékenyek vagyunk a Nagy- király személyével egyet jelentő „igazság“ várása közben. A gáncs, a miénket nem becsülő hatalom osztása Őt juttatja eszünkbe.

Hamar észre vesszük, ha valaki mosolyog felénk. Így kétszeresen fáj, ha cselekedetével elmarasztal.

Nehezen ismerjük el a bírakat, mert tudjuk, hasonló körülmények között, önmagukkal szemben sokkal elnézőbbek voltak. A hangoskodókról pedig tudjuk, hogy csak igazságuk nyikorgó szekerének zajját szeretnék elhallgattatni.

Keveselik a végzett munkát azok, akik a maguk portáján könnyebb lehetőségek között szerényebb eredménnyel is beérték.

Vannak, akik adni akarnak, de nem az Írás szellemében. Inkább azért, had lássák az emberek!

Ösi terület, szerzett jog, — ezek csak akkor léteznek, — ha a támasztott édes vita vihara a saját malmuk kerekét forgatja.

Igy volt régen. Meg-meg ismétlődik a jelenben. Ezért várjuk mi is igazságos Mátyás korának eljövetelét.

*

A Mátyás-túrák esztendejében harminc éves jubileumát üli a Magyar Turisták Országos Szövetsége. A három évtized alatt nemzetünk a legnagyobb megpróbáltatásokat élte át. Az ezer éves koszorút szét szaggatták. Mert az Igazságos útmutatásától messze eltértünk.

Mert életünket nemcsak a hazai föld tengernyi rejtett szépségének megismerése irányította, — inkább a külföld csodálásában éltük ki magunkat. Akik elhivatottságot nyertek sorsunk irányítására, inkább szerették az idegent, mintsem betekintettek volna a magyar lélekbe. A hazai föld turista helyeinek feltárására szegények voltak, de a csillogóbb mázt jelentő külföldi utazásokon, mint a javakban gazdag ország fiai szerepeltek és nem akartak lemaradni a népek versenyében. Hányan vannak, akik ma is átszellemült arccal beszélnek az Alpok, a Fjordok, a békés századokban könnyen fejlődő és megmaradt alkotásainak szépségeiről. Ugyanezek sokszor alig ismerik a Balaton, a Székelyföld, a magyar vérrrel századokon át védelmezett emlékek gazdagságát és varázsát. Ezek lelkének megismerését a hétköznapokra helyezik. Pedig magyar kenyérrel táplált életük megváltására, áldozhatnának ezeknek a hazai helyeknek ezer éves magyar oltárhelyein is.

*

A szétszaggatott koszorú egy-egy darabja már visszakerült helyére. A rejtett szépségeket Szövetségünk Mátyás-túrainak keretében sorra járhatják és megismerhetik turistáink. Örvendetes, hogy a mai rendkívüli viszonyok mellett, eddig alig tapasztalt vállalkozó kedvet ébresztett Szövetségünk és irányt mutatott az új magyar turista életnek. Mert mindenki eljuttathatta a kellő időben gondolata legszebb termését, a Mátyás-túrák változatos felépítéséhez. És ebben a keretben az év minden turista megmozdulása elvégezhető. Így megismerhetik turistáink a hazai föld szépséges helyeit. Tetteikkel bizonyíthatják, hogy tiszteletben tartják mások munkáját. Fegyelmezetten igazodhatnak a vezető irányításához és kifejezésre juttathatják a gazda megbecsülését, — a munkaterületet gondozó Egyesület iránt. Megláthatják a hiányokat és a vezető által közölhetik észrevételüket a Szövetséggel.

A magyar turistaság íratlan törvénye a verseny szót nem vette védelmébe. Mátyás király a nemes vetélkedésnek nagy barátja volt. Úgy érezzük, nem vétkezünk a turista rend ellen, ha ezévben mi is versenyezzünk: a Mátyás-túrapontok gyűjtésében, a magyar történelmi gondolat minél teljesebb átélésében, Mátyás király nagyságának hirdetésében.

Hisszük, nem lesz hiábavaló Szövetségünk ezévi nagy vállalkozása. Új erőt nyerünk a Nagytúrán. Találkozunk a távoli kétezzresek magyar turistáival!

Babós Imre.

Szines filmmel az Ünőkön

Jócskán esett az eső, amikor október 31-én, este 10 órakor megérkeztem Óradnára. A vasútállomás előtti térségen, dacára annak, hogy a sötétség csaknem tapintható volt, az első tájékoztató lépéseim meglepően jól sikerültek és csak kétszer vagy háromszor léptem bokáig a sárba. Azután már a szállodáig, az „ahol fényes, ott egyenes“ elv szigorú szemelőtt tartásával, igen jól ment minden. Mindazonáltal elalvás előtt még soká gondolkoztam azon a kényes kérdésen, hogy miképen fogok én ilyen szakadó esőben az Ünőkön színes felvételeket készíteni.

Reggel nyolc órakor, szemergelő esőben, indultam útnak Borberek felé. Vékony szél fújt s ezt csak a sár kerülgetése enyhítette. 3—4 km. legyaloglása után az eső havazásba ment át s olyan szép nagy pelyhekben hullott a hó, mint otthon karácsonykor. Jól behavazva érkeztem meg az üdülőtelepen levő borvízforráshoz.

Ezen késő őszi hegyi túrám igazi célját — a színes fényképezést — fenyegető időjárás lidérenyomásként nehezedett reám, s ezt a kellemetlen érzést, melyet még az egyedüllét is fokozott, hiába próbáltam meg evéssel csillapítani. A hidegben való álldogálás csakhamar útra kényszerített. Miután még mindig havazott és miután sikerült megállapítanom, hogy a sárga szemüvegemet valahol elvesztettem, valóban nem a legkedvezőbb kilátásokkal indultam tovább. A községen túl a havazás szünni kezdett úgy, hogy az Ördög-szorosról megkockáztattam egy felvételt, mintegy enyhítve a furor fotograficus-t. A felső bányatelepen aztán Ernst bácsi, a telep öre, gondjaiba vette hátizsákomat s én csupán a fényképezőgéppel felszerelve vágtam neki a gerincnek.

Az erdei úton, a nedves faleveleken, szinte nesztelenül haladtam s a nagy csendben jól hallottam a gerincen végigszáguldó szélvihar süvöltését, melyet a fenyőktől nemsokára a bükkös erdő fáinak csupasz ágai is átvettek. Valóban most sírt és jajgatott az erdő.

Amint az erdőből kiértem s neki vágtam a meredek ösvényem a gerincnek, átszűrődő, halvány fények táncoltak a behavazott fenyők csúcsain. Most már ismét remények támadtak bennem az ügy sikerét illetőleg.

Hanem fenn a gerincen olyan hóból és szélből gyúrt orkán fogadott, hogy majd levert a lábamról. A frissen hullott 10—15 cm-es havat úgy csapkodta szemembe a szél, hogy semmit sem láttam. Ritmikusan, majdnem láthatóan, szinte pillanatonként ismétlődtek meg a hideg szélrohamok úgy, hogy lehetetlenné tettek minden mozgást. Rövid meggyodrás küzdelem után, az elemekkel vívott harcban csatát vesztem és a téli álmát alvó, bezárt S. K. V. menedékház egyik falát kellett fedezékül használnom a dühöngő szélvihar ellen.

A fal védelme alatt meghúzódva, csontig átfázva, dideregve, csuklógyakorlatokat kezdtem végezni, hogy meggémberedett tagjaimat kissé felmelegítsem. Kétszer-háromszor felmerészkedtem a gerincre, hogy széjjeltekintsek. Délkelet felé a gomolygó felhők között, réseket véltem megpillantani. Végtere is belátva azt, hogy élőlénynek nincs mit keresnie most itt fenn,

szomorúan és sietve megindultam lefelé. Elhatároztam azonban, hogy másnap még megkísérlem túráim célját valóra váltani, ha metán az időjárás kedvezőbbé válna.

Rövid félóra alatt lenn voltam a bányánál, ahol a telep öre már aggódva várt. Gondoskodása révén a szállásomul szolgáló szobában már vígan pattogott a tűz, melynek jóleső melege mintegy feledtetni akarta velem a testi fáradtságot és a lelki vigasztalanságot. Előbbit evéssel, utóbbit alvással csitítottam el...

November elején már rövidek a napok s mikor délután fél négy órakor felébredve kitekintettem az ablakon, láttam, hogy az időjárásban lényeges javulás állott be. Már nem volt olyan összefüggő és sötét a felhőtakaró az Ünökő felett és a száguldó felhők sebességéből következtetni lehetett a gerincen magytakarítást végző szélvihar erősségére. Az időjárás eme kedvező megváltozása boldog örömmel töltött el s önfeledten olyan sokáig bámultam a fennség nagy szimbólumát, a hegyet, hogy jóformán nem is vettem észre a felhőlyukon át kikandikáló csillagot, amelyik Reményik Sándor szerint „virrasztja az Ünökő tetejét“.

Hamar beesteledett s bizony csak most érzem, hogy milyen hideg lett, sőt már fagyott is. Szállásomon kellemes meleg fogad és a kicsiny viharlámpa szelid fénye nagyon barátságos hangulatot áraszt magából. Most már nyugodtabb vagyok és vágyón gondolok a holnapi napra, mely hivatva van valóra váltani hegyi ábrándjaim színes álmait. Ha minden úgy megy, ahogy terveztem, akkor bizonyára örömet fogok szerezni régi hegyjáró bajtársaimnak is, midőn vászonra vetítem majd a téli ruhában pompázó Ünökő világát. Ha minden jól megy...

Talán még pislákol egy halvány csillagocska felettem, amint a hideg reggelen a házból kilépek. De a látvány, amely fogad, egyszerűen lenyűgöző. A Korongyos gerincének havát rózsaszínre festik a kelő nap sugarai s a felette levő felhőréteg pedig visszaveri a rózsapírt. Szinte elfelejtem, hogy színes felvételeket akarok készíteni. A nagy megilletődéstől el is mulasztottam legalább két felvétel készítését s csak amikor már benne jártam az erdőben, korholtam magam a helyrehozhatatlan hibáért.

Gyorsan haladok felfelé a keményre fagyott erdei úton s hirtelen egy csapat őz rohan át előttem. Pár pillanaig még látom karcsú alakjukat, aztán a fák között eltűnnek a völgyben.

Úgy látszik tegnaptól friss hó esett, mert régi nyomaim eltűntek már. Teljes szélcsend van és a nap ragyogóan süt. Mindjárt a gerincen leszek.

Úgy sietek, hogy szinte szárnyaim nőnek. Érzem, bizton érzem, hogy ma beteljesedik maradék nélkül egy vágy, amely hosszú évek hegyjárásainak összes álmait nemcsak a magam, de mások számára is érzékelhető valósággá teszi.

Végre a gerinc havát taposom. A hegyek fehér palástja szikrázik a napfényben. Egy szellő sem mozdul s a csend meghatóan ünnepléses. Színes felhőfoszlányok enyelegve fonják körül az Ünökő csúcsát, a szépség és erő testvére, a fény, ma diadalát üli a tegnap szomorú sötétsége felett.

S ebben a fényözönben, csillogásban, csendben egyedül lépem át, a mai napon, a világ legnagyobb és legszebb templomának küszöbét — a természetet — azért, hogy elvigyek magammal valamit innen, ami az emberi tudás segítségével ma már láthatóvá tudja tenni ezeket a gyönyörűségeket mások számára is, ugyan azokban a színekben, ahogyan az előttünk pompázott.

Igy készülnek el, a szeliden melegengető napfényben, azok a felvételek, amelyekről a tegnapi viharban még azt gondoltam, hogy nem szülehetnek meg.

A vihar, amelytől a tegnapi úgy átfáztam, elmúlt s a fényárban úszó Ünökő és Korongyos barátságosan tekintenek felém. A hegygerinc fenyői vadonatúj, fehér egyenruhájukban délcegen állanak őr s vigyázzák a hegyi világ békéjét.

S az erő és szépség eme nagyszerű birodalmában Isten előtt leborul az emberi lélek és hálásan köszöni meg, hogy az antheuszi titok előtte újra felfedezett.

Miután az őszei nappalok rövidek és a mély völgy hamar árnyékba kerül, úgy déltájban leereszkedem, hogy a völgyben is készítek még egy pár felvételt. S másnap, amíg a vonat hazafelé ringat, boldogan gondolok arra, hogy e gyönyörű hegyi túráim szépségeinek emlékét most már másokkal is maradéktalanabbul megoszthatom.

Miklós Lajos.

Régi túranaplókból . . .

Az EKE brassói Osztálya 1897 augusztus 22-én avatta fel a Kis Királykőn épített menedékházát. Közel hetvenen vettek részt az ünnepségen. Mai szemmel nézve ez a szám nem nagy. De ha figyelembe vesszük, hogy több mint 45 évvel ezelőtt, az erdélyi magyar turista élet kialakulásának elején történt ez az esemény, csak elismeréssel adózhatunk a rendezőknek és résztvevőknek. Hozzá mondhatjuk még azt is, hogy három órás gyaloglást kívánó, állandóan emelkedő gyalogút vezetett az 1814 m. Kis Királykőn épült új menedékházhoz. Az avató beszédet Szádeczky Lajos dr. egyet. tanár, EKE alelnök tartotta. A tudós és kitűnő szónok a menedékházról élvezhető gyönyörű körképben látható helyek történelmi és természeti jelentőségét, szépségét idézte hallgatósága elé. Az építés és berendezés közel 1300 forintba került. Bethlen András gróf, Brassó vármegye főispánja, a későbbi földművelésügyi miniszter 600 és az EKE központ 300 forinttal járultak hozzá a költségek fedezéséhez. A természet szerető és az építést jelentős segítségével állandóan támogató brassói főispán iránti tiszteletből „Bethlen menedékház”-nak nevezték el Délerdély első magyar turista erősségét.

Erdély, 1897. VI. évf. 6—7. sz.

Egyesületünk egyik legszebb fekvésű alkotását, a rekiceli vízesésnél épített menedékházat 1899 augusztus 6-án avatták fel. Ugyanekkor adták át a forgalomnak a községből a menedékházhoz vezető és az EKE által épített gyalogútat. A hely szépségét az ünnepség egyik szónoka, Hermann Antal dr. EKE alelnök, a tudós, utazó és természetszerető Brassai szavaival jellemezte: ...„alig ismerék a világon regényesebb és bájosabb helyet, mint Kalotaszeg e természeti csodáját“... A rekiceli vízesés környéke évtizedeken át tagjaink leglátogatottabb túra helye volt. Ha Kalotaszeget kis Erdélynek nevezték el elődeink, úgy ez a csodás hely: gyöngyszem volt jellemző országrészünkben. A Mátyás-túra résztvevői ma csak vágyakozva tekinthetnek vissza dél felé, a határon túl fekvő Rekicelt rejtegető hegyek irányába.

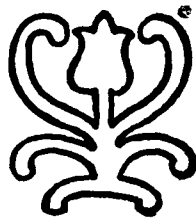
Erdély, 1899. VIII. évf. 8—9.sz.

*

Az 1903-as esztendő utolsó „Erdély“-e gyászkerettel köszöntötte olvasóit. Radnóti Dezső főtitkárnak és lapunk szerkesztőjének november 13-án bekövetkezett halálát jelentette. Abrudbányán született, a nagyenyedi és szászvárosi református kollégiumban diákoskodott. Ezeken a történelmi nevezetességű és természeti szépségű helyeken ivódhatott lelkébe a természet szeretet. Az EMKE keretében kezdte közhasznú munkálkodását és jelentős szerepet játszott egyesületünk alapításában. Radnóti hervadhatatlan érdemeket szerzett Egyesületünk felvirágoztatásában. Harmincnyolc éves korában bekövetkezett korai haláláig fáradhatatlannak látszó dolgozó tagja és lelkes vezetője volt az EKE-nek. Az erdélyi turistaság, idegenforgalom, fürdő-élet és az ásványvíz értékesítés ügye apostolát veszítette el személyében. Felesége és három kis fia mögött központi és vidéki tagjaink a lehető legnagyobb számban kísérték a Házsongárdi temetőbe vezető utolsó útjára. Egyesületünk nevében Merza Gyula búcsuztatta Radnóti Dezsőt. Halála negyedik tizedének esztendején emlékezzünk első főtitkárunkra.

Erdély 1903. XII. évf. 10—12. sz.

B. I.

Friss geogén változások tóképződéssel Kolozsvár környékén

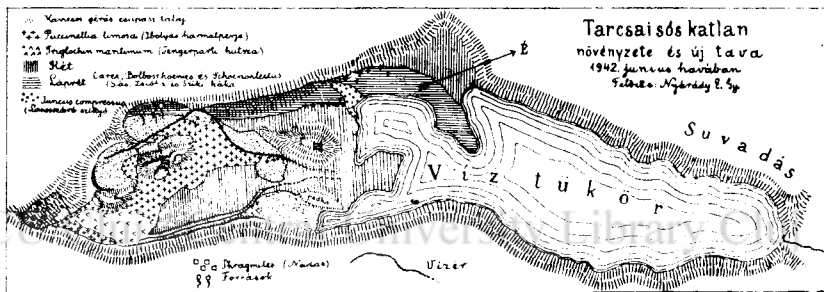
Öreg földgolyónk is él. Mint minden élő, ő is született, fejlődik, hanyatlani és meghalni fog. Fejlődésének előhaladását egy emberöltő alatt alig észlelhetni, de annak eredményei a lefolyt évmilliók alatt összehalmozódtak a föld felületén s csodálatra indítanak bennünket. A geologia tudománya egyebet sem tesz, mint a földfejlődés összehalmozódott eredményeit tanulmányozza és bemutatja. Hogy azonban ezek az eredmények hogyan születtek, az előttünk már kevésbé szemléletes. Azt mondják, a rövid emberélethez képest olyan lassan következnek be, hogy meg sem figyelhetők. Ez általában így is van, de vannak kivételek is. Az emberek nagy tömege mindennapos ügyes-bajos dolgaival van elfoglalva, s így nem igen törődhetik a föld fejlődésének kisebb-nagyobb megnyilvánulásával. Azok azonban, akik különösebb érdeklődéssel figyelik földünk valamelyes életnyilvánulását, világosan látják a fejlődés apróbb fázisait is. A föld harmadkora előtt történt roppant változásait az ember természetesen, csak összehalmozódva, utólag vehette tudomásul egyszerűen azért, mert a harmadkor előtt emberi nemünk nem is létezett a földön. De megjelenése után mindent láthatott, ami földünk további fejlődése fázisaiként megnyilvánult. Így látta a jégkorszak dűlásait, számos rég kihalt állatfajt, melyekkel viaskodott stb. Csupán kultúrája fokától függött, mennyire tehetette tudatossá a megnyilvánulásokat, a különböző természeti katasztrófákat a jövő nemzedékek számára. Ma már pontosan feljegyeznek minden változást. Tudjuk, melyek a kiháló félben levő állatok, növények vagy akár emberfajták (pl. az újzélandi Maurik), feljegyzik, melyik mikor pusztul ki. De a föld felületének változásait is megfigyelik és feljegyzik. Nem kell mást említenünk, mint egyes szigeteknek vagy hegyeknek, a vulkánossággal kapcsolatos hirtelen keletkezését vagy egyes szárazulatok elsüllyedését, tengerek visszahúzódását stb. Sőt az ezek által okozott kéregrezgéseket finom műszerekkel több ezer km. távolságból is észlelik. De nem is kell világhírré szerttett vulkáni eredetű jelenségekhez fordulnunk. Minden község, minden város határában folynak le olyan geogén változások, amelyek rendszerint csak akkor válnak feltűnőkké, ha emberi számításainkban, életünkben bajt, kárt és fennakadást okoznak. Különben az észrevétlenség vagy a feledés fátyola borul rájuk s csak hosszú fejlődési idő, vagyis összehalmozódásuk után lesznek feltűnőkké.

Elég nagy mértékű ilyenmű változások történtek az utóbbi években Kolozsvár környékén. A változásokat ezúttal nem belső vulkánikus erők, hanem kívülről működők, az „eggek bőséges esatornái“ okozták. Az utóbbi évek rendellenes vízbősége mint ismeretes, nemzetgazdasági szempontból is országos bajokat okozott. Tudjuk, hogy a vízbajok enyhítésére és visszaszorítására kormányzatunk minő emberfeletti eréllyel dolgozott. Ámde a nagy és tartós esőzés még a hegyvidékeken is, ahonnan különben hamar elfolyik a víz, maradandó károkat és kellemetlen változásokat idéz elő. Így sok szántó-

föld használhatatlanná, hegyoldalak járhatatlanná válnak, sőt a kolozsvári híres szénafüveken egyéb változások között új tó is keletkezett.

Kolozsvár környékén különben nem ismeretlenek a földfelszín változásai. Különösképpen a Mezőség hegyeinek bizonyos rétegei vízbeivódás után annyira képlékenyvé válnak, hogy nemcsak lesuvadnak, de gyakran vastag púp módjára, lassan csúszva folyni kezdenek. A Mezőség u. n. koporsó képződményei régóta ismeretesek s mind ilyen módon keletkeztek. Az 1940, 41 és 42. évi rendkívüli esőzések, városunk környékén a földkéregben mindenütt hirtelen bekövetkező csúszásokat okoztak. Ez különösen azoknak tűnik fel, akik rendszeren járják a vidéket s ismerik milyen volt a korábbi állapot.

A Szentgyörgyhegy K-i végénél levő Kúphegy tetején akkora hasadások és elcsúszások keletkeztek, hogy a tátongó ürbe övig beereszkeszhetünk. A bokrok és a nagy fű, amelyek között a repedések rejtőzködnek, az ott járóra veszélyesek, könnyen lábát törheti az ember, mert csak bezubanáskor veszi észre őket. Magam is megjártam a tavaly júniusában.

Városunk több pontjából igen jól láthatók az u. n. Tekintő gerinc Gella és Pokolköz koporsói, melyek valamikor a büszke gerinc pereméről suvadtak le. Éppen ezen lesuvadt oldalon terem egyik ritkaságunk, a *Nepeta ucranica* vagyis az ukrán macskamenta nevű növény. Az elmúlt esztendőben a szilárdnak látszó gerincről egész hosszában hatalmas karajok váltak el és csúsztak lefelé, több métert távolodván el a gerinc frisstörésű peremétől. Amidőn az ember az ilyen jelenséget hírül veszi, távolról sem képes úgy meghatódni, mint mikor a helyszínen látja az elmozdult hatalmas tömegeket. A következő években természetesen maga a természet fogja koptatni a friss éleket és új egyenetlenségeket. A növényeknek pedig új terük van a hódításra s némileg hozzájárulnak a felszíni sebek eltüntetéséhez. Sőt az ember ásója, kapája és ekéje is igyekszik megzavart földjét nivellálni. A változásokat azonban eltüntetni nem lehet. Akárhol járunk a szénafüveken, különösen pedig a Harmadvölgyben, lépten-nyomon találkozunk különböző időkben keletkezett *hepékkel* és *hupákkal*, melyeket az idő sohasem tüntethet el.

Szamosszentmiklóssal szemben lévő Csikós hegy meredek oldala szörnyű pusztulás képét mutatta. Az egész oldal aljától felső széléig szakaszokban indult meg, egymásra csúszva, felforgatva, minden tökéletesen eltorzulva. Messziről volt feltűnő a földhányásszerű oldal, melyen sehol füves rész nem

maradt. Közelében a hegy lábánál magányos tanyák vannak szétszórva. A tulajdonos szomorúan nézte Isten rendelkezését s néhány évig, a visszagyepesedéséig sem használhatja.

Igen nevezetes változás ment végbe a Melegvölgy legalsó jobboldali katlanában, az u. n. Tarcsai sóskatlanban, mely a 390 m. magas Sipos hegy és a 398 m. magas Csikós hegy között É. felől terül el. A változás lényege az, hogy a baloldali hegyoldal suvadása következtében a sóskatlan elzáródott, a Melegvölgygel való összeköttetése megszakadt és ezáltal egy jókora hosszú tó keletkezett. Száraz esztendők beköszöntével bizonyosan nem fogunk itt tavat találni, de a tavaly és minden leendő esős esztendőben az előálló tó új tájképi jelleget ad a helynek. Ezt az érdekessé vált völgykatlant a helyszínen eszközölt vázlatos felvételek alapján be is mutatom. Amnyiban is érdekes, mert sós, forrásos és mocsaras természeténél fogva, mezőgazdaságilag nem tudják kellőleg kihasználni, így többé-kevésbé természetes területtel van dolgunk, melynek tanulmányozása mindig lehetséges.

A katlan elejének baloldalán egy sor szívárgó forrással találkozunk, ezeknek körzetében buja mocsári növényzet díszlik. A katlan itteni része igen változatos, ellenben ahol a tó van, az egyhangú völgyfenék. Magán a sós és forrásos területen alig 2 m. magas, három domb van egymás végtiben. A dombok környékén több foltban kavicsos, kopasz gérás terület van, azonkívül olyan, amely gyengén kezd *szikái örömmel, szikái lelleggel* vagy erdélyi elnevezés szerint a *sóvirággal* és a *kövér szikásfüvel* benépesedni. Azaz úgy látszik, mindig csak a kezdet stádiumában vannak, mert az itt uralkodó talajtani viszonyok felett nem tudnak győzedelmeskedni. Ezeket a sivár helyeket a rajzban jól fel lehet ismerni. Körülöttük aztán különböző típusú láprétek vannak *tippan füvel*, néhol *harmatkásával*, a források zónájában *laposszárú szittyóval*, *zsiókával* és többféle *sással* valamint *náddal* benöve.

Rendkívül érdekesek az elrétesedett hátú, nem sós flórájú kis dombocskák növényzete. (Lásd a vázlatrajzon.) Az I. dombon júniusban 62-féle virágos növényt számoltam össze. A II. domb szegényesebb, apróbb gyérebbe fűvű, a réti elemek hiányoznak róla s rajta csak 16-féle növény volt, míg a III., szintén elrétesedett dombon 74-félét találtam. Hiába kerestem itt a ritka, u. n. apró virágú lóherét, a *Trifolium retusum*-ot, melyet Prodán professor közölt volt innen, nem találtam, noha a lóhere-félékben nem volt hiány, mert 6-féle fajt találtam.

A területről a tó lefolyásánál távoztam s itt is tanulmányozhattam az oldal szörnyű összehasadozását és lecsúszását, teljesen tönkre téve, a második kapálást váró kukorica földeket.

Ezen néhány bemutatott és gyorsan kifejlődött geogén változások természetesen nem merítik ki a talajfelszín háborításait. Hasonlók vidékünkön egyebütt is bőven keletkeztek.

Nyárády E. Gyula.

HIREK

MaTuOSz április 6. tanácsülésén Zsembery Gyula dr. elnök átadta az újabban vezetői vizsgát tett 8 turistának a vezetői jelvényt és oklevelet. — Babós Inre a Mátyás-túrákról tartott beszámolót. Jelentette a szép érdeklődést. Így pl. a MTE isaszegi Mátyás-túráján több mint kétsszáz turista és félezer katonai személy vett részt. Jelentette még, hogy a Mátyásbotjelvények hamarosan elkészülnek. Kéri a túrajelentések mielőbbi beküldését. Javaslatára a tanács újabb egyesületi és egyesületközi túrát nem minősít Mátyás-túranak. A tanács hozzájárult az 1, 3 és 6 havi frontszolgálatot teljesítő katona-turisták részére a Mátyás-túra-jelvények kiadásához. — Szuniogh-Árvaý Nándor bejelentette, hogy a szövetségi vezető tanfolyamot befejezték, a vizsgák még tartanak. A Ganz-gyárban újabb vezetői tanfolyamot és turista tárgyú vetített képes előadásokat rendeznek. Az OSK és a Szövetség vándordíjáért a terepgyakorlatot május 15—16-án tartják meg. A Honvédelmi Minisztérium által adományozot díjért a 10-es csapatversenyt későbbi időpontban írják ki. — Hernádi János ellenőr felhívta a tagegyesületeket 1942. évi jelentésük, zárszámadásuk és költségvetésük — alapszabályszerű — sürgős beküldésére. Kér jelentést az új alapszabályok elkészítéséről és a fel-

terjesztés időpontjáról. Jelenti még, hogy a galyatetői szövetségi menedékház lakhatási engedélyét ismét nem akarják megadni. Az EKE Bükk-erdei Merza menedékházának leégéséről szóló elnöki bejelentést és Kessler Hubert dr. jelentését a három aggteleki barlangszálló bérlői eltávozásáról a tanács sajnálattal vette tudomásul. Az aggteleki bérlők eltávozásának a vasút korlátozásából eredő erős forgalom csökkenés az oka. Elnök jelentette még, hogy a Szövetség pályadíjat kíván kiírni azon tagegyesületek jutalmazására, melyek: 1. a mult évhez viszonyítva a legtöbb szövetségi igazolványt váltották ki; 2. a folyó évben taglétszámhoz viszonyítva legtöbb új turistát szervezett be; 3. szövetségi kötelezettségének pontosan eleget tesz; 4. bevételéből százalékosan a legtöbbet fordítja turista alkotásokra. Tanács örömmel veszi a bejelentést és a részletek kidolgozására megbízást ad az elnökségnek. Kristóf Sándor előadó a május 7—30-ig rendezendő magashegymászó tanfolyamról tett jelentést.

Vetítettképes előadássorozatunk keretében III. hó 2-án dr. Kessler Hubert „A színpompás Aggteleki cseppkőbarlang“ címen tartott előadást. Bár az EKE közönsége előtt már egy ízben hangzott el előadás hazánk legnagyobb barlangjáról, mégis újszerűleg hatott dr. Kessler előadása. Mint a barlang legjobb ismerője és nagyrészt feltárója is, a szebbnél-szebb színes diapozitívek kíséretével olyan formában mutatta be

a barlang legszebb részeit, hogy még azoknak is élményt jelentett, akik a barlangot ismerik. A róm. kat. főgimnázium dísztermét zsufolásig megtöltötték az érdeklődők, kiknek nevében dr. Tulogy János egyetemi magántanár mondott köszönetet az előadónak.

Zilahi osztályunk lelkes tagjai nagy lelkesedéssel fogtak hozzá a Nádas-tó-i menedékház felépítéséhez. Az építéshez szükséges anyag már a helyszínen van, a munkálatok megkezdődtek és minden reményünk meg van arra, hogy ez évben már falai közé fogadhatja e szép vidék természetjáróit.

A **Mátyás-túrákról** röviden csak annyit írunk, hogy azokat tagjaink igen szép számban látogatják és már most megállapítható, hogy a természetjárás iránt fokozódott az érdeklődés és mind többen és többen lépnek be az egyesület tagjai sorába. Mátyás-túrák végén statisztikai kimutatást közlünk a túrákon résztvettek számáról és a túrák sikeréről.

Útjelzések. A kedvező tavaszi időjárás lehetővé tette az útjelzések korábbi megkezdését. Ma már egész munkaterületünkön folynak az útjelzések. Az egyesület az útjelzésekhez szükséges festékmennyiség egy részét már biztosította.

Új EKE osztály alakul Felsőbányán. A felsőbányai turisták kérésére az EKE elhatározta, hogy Felsőbányán is megalakítja osztályát. Az előkészítő munkálatok már annyira haladtak, hogy még május hó folyamán megtartja az osztály ala-

kuló közgyűlését. Az osztály megalakulása által nagyban megkönnyebbül a Gutin-osztály munkája is mert nagy munkaterületének egy részét a Felsőbányai osztály veszi át. Az előzetes tárgyalások már meggyőzték a központ vezetését arról, hogy Felsőbánya lelkes turistái életerős osztályt létesítenek.

Gutin osztályunk a Rozsályon épülő menedékházát folyó évi június hó 12—14-én rendezendő Mátyás-túráján avatja fel.

Búcsu a Bükk-erdő turistaházától... Sajnos, ezt a címet kell adnunk egyik legkedvesebb turista alkotásunk elparentálása alkalmából, mely az országhatár által jelenleg kétfelé osztott kétezerholdas turistaparknak, Kolozsvár népszerű kirándulóhelyének fővonzóereje volt, amíg a napokban le nem égett kéménygyúlás következtében. Mikor az EKE megalakult, rögtön felismerte a Bükkerdő havasalji jelentőségét és azt tervszerűen turista célu kiművelés alá vette. — Útjelzésekkel, a bükketői kisebb turistaházzal, mint meteorológiai állomással és kilátótoronnyal, forrásvizek ápolásával és végül az 1909-ben épült és május 1-én megnyílt, most elhamvadt menedékház megnyitásával, s útmutatótáblákkal úgyszólván az EKE ezen a területen, a 833 m. magas Árpád-csúcsig (11 km. 2 $\frac{3}{4}$ óra) a hegymászás előiskoláját teremtetten meg az egyesületi gerincvándorlással egybekötve. Azonban a kirándulóhely legélénkebb népszerűsítője az úgynevezett „Lépésmérő“ társaság volt.

Innen nyeri magyarázatát az az EKE közgyűlési határozat, mely az épületet kibővítése alkalmából, ezt a turista alkotást e sorok írójáról nevezte el, mint aki a Bükkerdő legrégibb látogatója és krónikása. Hiszen az Árpád-csúcsról fél Erdély hegyvonulatainak (Ünökkő, Cibles, Vigyázó, Gutin stb.) látványossága tárult a szemlélő elé, amíg megközelíthető volt...

Azonban a környékbeli kövületeken kívül a Bükk gyönyörű florájának a vonzóereje szintén csábította a gyűjtőket a turistaság zászlaja alá.

Különösen a Genciana-virágzás kultusza honosította meg az augusztusi havi genciána-szüretekkel melyek évről-évre valóságos népneppekké magasztosultak.

És most, amikor állítólag a kályha túlfűtéséből származó tűzkár, ha részben tűzbiztosítás révén meg is térül, a Bükkerdő sokezer látogatója fájón gondol vissza a különben tatarozásra szoruló öreg turistaházra, melyhez annyi sok turistatörténelmi évfordulónak, vidám majálisnak és vihar elől való szerencsés menekülésnek a kedves emlékei fűződnek, e sorok írójának úgyis, mint a „lépésmérők“ elnökének.

A bükkerdei turista menedékház sorstragédiája is arról tanuskodik, hogy minden mulandó, de remény van reá, hogy a romokból az EKE új alkotása fog fönixként feltámadni Kolozsvár kirándulóinak élénk örömeire.

Merza Gyula.

Homoródalmáson az Orbán Balázs-barlang közelében, egy kb. 12 személy befogadására alkalmas védkunyhó épül. Felavatása a nyár folyamán lesz.

Az EKE tagjai a „Madarasi Hargita“-i menedékházban 50 százalékos kedvezményben részesülnek. A 2—3—4 ágyas szobákban 2.50 pengőt, a 8 ágyasban 1.50 pengőt, a közös hálóban turista fekhelyért 65 fillért fizetnek. Szobafoglalás: Hargita T. E. Székelyudvarhely, Kossuth Lajos-utca 15.

Kérjük tagjainkat, hogy úgy tagdíj, mint Erdély előfizetési díj hátralékukat az Egyesület 72478. sz. csekk számlájára fizessék be. A pontos fizetéssel elősegítjük céljaink minél előbbi elérését.

Központi természetjárói szakosztályunk minden hétfőn este 7 órakor tartja megbeszéléseit és azon az egyesület minden egyes tagja megjelenhet.

Szovátai hírek. A Szováta fürdőtől északra, a Cserepes mezőn lévő Vadászház légett. A „Székelyföld“ térképén az említett vadászház törlendő.

B. L.

Szováta fürdőigazgatósága a Szováta környékét jelző marosvásárhelyi EKE tagok részére 4 napra teljes ellátást biztosított. Reméljük, ezt a megértő támogatást más fürdők igazgatósága is megadja önzetlenül dolgozó turistáinknak.

Az EKE gyergyószentmiklósi osztálya június hó folyamán a Gyilkostó környéki útjelzések elkészítését vette tervbe. Az útmutató táblák és a bádoglemezre festett tájékoztató térképek az EKE központban már készen vannak.

(Beke.)

Túrára. De mondhatjuk azt is: útravaló az, amiről most írunk. Újabb hasábot nyitunk lapunkban. És ebben felhívjuk olvasóink figyelmét, újságokban, folyóiratokban megjelent, bennünket érdeklő közleményekre, hírekre. Néhány soros ismertetéssel, a hely megjelölésével megkönnyítjük olvasóink tájékozódását. Felhívjuk a figyelmet egy-egy tanulmány megszerzésére, elolvasására. Esetleg a kivonat ismertetéssel is már kellő felvilágosítást adunk időszerű kérdésekre. Úgy gondoljuk, ezek majd túráinkon szóba jönnek és így elősegítjük egyik-másik bennünket érdeklő cikk nagyobb körben megismerését.

Sokan azt mondják, hogy ez a témakör beilleszthető az irodalmi rovatba. Sőt meg is jelentek ezek ottan. Leheséges. De a „túrara“ alatt mi értékelés nélkül hozzuk ismertetésünket. Az irodalom címszó alatt pedig a tárgyilagos bírálatnak is meg kell jelenni. Mondjuk, a nagyobb terjedelmű irodalmi munkák kapnak ezután helyet.

Mátyás király jubileumi éve. Irta Szél Sándor dr. *Heltai Gáspár XVI. sz. krónikája írja: „Szülé pedig (Szilágyi) Erzsébet ezt a (Hunyadi) Mátyást Kolozsvárott, Erdélyben, mikoron irának Krisztus Urunknak születése után 1443., Böjt második havának (t. i. március) huszon hetedik napján reggel három órakort.“* Fraknói Vilmos vatikáni kutatása szerint (a követi jelentések után) királyá választásakor, 1458 január 24-én, 18 éves. (Innen az 1440-es születési évszám használata.) Pedig a kiskoru Mátyás mellé rendelték régensi minőségben Szilágyi Mihályt. 1458 már-

cius 27-én midőn betöltötte a magyar közjog szerint a királyoknál teljes koruságot jelentő 15 életévét, azonnal megszünteti Szilágyi kormányzói jogát. Sőt amikor azt tovább is gyakorolni akarja, elfogatja és bezáratja... (Erdélyi Szemle. XXVIII. évf. 1943 1 sz.)

Anikó menedékház a Máramarosi Lóhavason. Borsa közelében 1650 m. magasságban épült Magyar Si Klub menedékháza, úgy belső elrendezésében, mint a munka kivitelezésében hazánk legkorszerűbb turista alkotásának mondható. A gondnoki lakáson kívül 27 vendég részére hálóhelyet nyújtó, hideg és melegvízzel ellátott menedékház külföldi viszonylatban is az első turista házak között foglalhat helyet. Menedékház építésével foglalkozók haszonnal olvasathatják el a rajzokkal, képekkel kiegészített tanulmányt. (Építészet. XX. Bp. III. évf. 1943 1. füzet.)

Műemlékeink védelme. Túránk közben gyakran látunk városokban, községekben tatarozás alatt álló épületeket. Öreg, patinás templomokat új köntösbe öltöztetnek. Románkori oszlop fejezeteket, csúcsíves ablakokat lefaragnak, eltávolítanak, jobb esetben befalaznak. Szemünk előtt el-tűnnek így, nehezen lemorzsolódott századok nyomai. Pedig az illetékesek figyelmének felhívásával, vagy a helybeliek figyelmeztetésével, nemzeti kincset menthetnének meg... Inkább szakembereknek szól Gerevich Tibor e. tanárnak, a Műemlékek Országos Bizottsága Elnökének cikke. De mi turisták is találhatunk benne „túrara valót“. Elolvasásával tanulunk és más szemmel nézzük az öreg épületeket. És meg is menthetünk egyet-egyét a teljes megfiatalítástól. (Szép-művészet. Bp. IV. 1943 január.)

B. I.

A Nagybányáról induló Mátyás-túrák részletes adatai

*Június 12—14. Nagybánya—Fernezely—Forrásliget—Rozsály-kisbányai
borvízforrás—Nagybánya.*

Találkozás Nagybányán június 11-én este 21 órakor az István király szállóban. Hálás ugyanott. Indulás 12-én, szombaton reggel 5 órakor iparvasúton a 16 km. táv. levő Fekete-patakra.

Túravezető: *Schlevenszky Lajos* festőművész, EKE-tag, aki a találkozás helyén jelentkezik.

Tekintettel a 2 óra hosszat nyitott kocsin tartó hős patak-menti kora reggeli utazásra, melegen kell öltözködni.

Feketepatakon podgyászvitelre, mérsékelt díjazás mellett málhahordó szekér, vagy ember áll a kirándulók rendelkezésére. A vasúti megállótól Forrásligetig gondozott szekér-út vezet a 10 km. hosszú árnyas, szép fekete-pataki völgyön. Gyalog 2 és fél óra. A Forrásligeti EKE menedékházban van hét külön-szoba, fürdőszoba és elsőrendű konyhával s itallal ellátott étterem.

A 916 m. magasan fekvő 1000 hold terjedelmű fenyvessel ékesített Forrásliget bővelkedik a természet testet és lelket üdítő minden kincsében és szépségében, ennek élvezetére lesz szentelve az egész nap. Meghálás az ottani menedékházban.

Másnap, június 13-án reggel 7 órakor indulás a rozsályi EKE menedékházhoz gyalog, érk. fél 9-órákor, ott pihenés 10 óráig. Akkor kezdődik a ház-felszenteléssel kapcsolatos Mátyás emlék-ünnep, déli 13 órától ebéd. 16 órától a 2000 hold terjedelmű Rozsály-tető részbeni bejárása napnyugtáig. Meghálás az EKE menedékházában.

Harmadnap, június 14-én hajnalban gyönyörködés a napfeljöttében. Körséta, napozás, étkezés d. u. 14 óráig. Onnan indulás gyalog le a kisbányai borvízforráshoz, érkezés 16 órakor.

Pihenés 17 óráig. Tovább gyalog Fernezelyre, érk. 18 órakor. Ott fürdés 19 óráig. Majd gyalog haza Nagybányára, érk. este 21 órakor. Vonatindulás Szatmárnémeti felé 21.18 órakor. *57. sz. Mátyás-túra.*

Június 13—14. NAGYBÁNYA—ROZSÁLY. (Csatlakozás az előző túrához.)

Találkozás a Rákóczi F.-téren 5 órakor, onnan azonnal indulás gyalog Fernezely—Herzsa-völgy—Kisbánya-medencén át a Rozsályi menedékházhoz, érk. 10 órakor. Vezető Bortnyik Béla tisztviselő, EKE-tag. A túra-terv további része azonos az *57. számmal. 58. sz. Mátyás-túra.*

Július 23—25. Felsőfernezely—Forrásliget—Tatárszoros—Nagybánya.

A találkozás helye és ideje Nagybánya, István király szálló, július 23-án este 21 órakor. Meghálás ugyanott. Túravezető Tréger Lajos EKE elnök, aki a találkozás helyén jelentkezik. Másnap, 24-én indulás reggel 5 órakor a városi faraktártól induló iparvasúton a 16 km. táv. Feketepatakiig. (Melegen öltözködni.) Érk. idő 7 óra. Reggelizés után fürdés 12 óráig. Ebéd, pihenés 14 óráig, az EKE menedékházában. Onnan indulás Tatárszorosba gyalog 10 km., érk. 16 órakor. Védkunyhóavatás és a szoros bejárása 18 óráig. Onnan vissza a Forrásligeti EKE menedékházhoz, érk. este 20 órakor. Ott vacsora és hálás.

Harmadnap, 25-én d. e. 10 órai kezdettel Mátyás király emlékünnepély a Forrásligeten, majd ebéd és pihenés 16 óráig. 16 órakor indulás Fekete-patakra, érk. 18 órakor. Onnan iparvasúttal haza Nagybányára, érk. 20 órakor.

Vonatindulás Szatmárnémeti felé 21.18 órakor. *86. sz. Mátyás-túra.*

A fenti túrákon való részvételre vonatkozó levélbeni megkeresések az elszállásolás stb. szükséges intézkedések megtétele végett a túra előtt 8 nappal küldendők a *Tréger Lajos* EKE elnök címére.

T. L.

1943. június 12—14-i 57. sz. Mátyás-túra terve

A túra hat csoportban, az alábbi részletezés szerint indul:

I. sz. csoport indul Besztercéről. 1943. június 12-én d. u. Kolibicára utazik, ott alszik. Másnap, 13-án útjelzés Kolibica—Dalbidán—Strenior-csúcs—Kisbeszterce-szakaszán.

A Kisbeszterce csúcsán 13-án d. e. találkozik a vásárhelyi II. sz. útjelző csoport tagjaival. (A besztercei csoport részletesebb adatait később közöljük.)

II. sz. csoport indul Marosvásárhelyről 12-én d. u.-i vonattal Ratosnya állomásig. Vezetők: Both Károly és Dr. Mőck Vilmos. Ez a csoport aznap felmegy a Ratosnya Szék-völgy 18. km-ig, alvás ott. Másnap, 13-án felmegyünk a gerincre, amely ponton elérjük és onnan jelezzük Moldovánka—Beszterce közötti utat a Kisbeszterce-csúcsig. Itt üdvözljük a besztercei csoport tagjait, majd útuunkat folytatva, megkezdjük a kék vízszintes jelzést a Pap-lábaig, ahova estére beérkezik a III. csoport is.

III. sz. útjelző csoport. Vezetője Schnedarek László és Nagy Gabor.

IV. sz. útjelző csoport. Vezetője Czirják Sándor és Nagy Géza. Mindkét csoport Palotailva állomásig utazik és onnan kisvonat viszi fel az Ilva-völgye 15 km-nél levő vadászházig, alvás ott. 13-án mindkét csoport felmegy az Ilva-főgerincre és onnan jelzi a Palotailva—Ruszka közötti utat színének megfelelően, a Tihu—Ruszka vonalon. Amint elérik a Kelemen főgerincet a III. sz. csoport nyugat felé tart Dundek—Paplába, ahol összetalálkozik a II. sz. csoport tagjaival és alvás a Paplábanál levő ideiglenes vedőkunyhóban. Másnap együtt mennek le a ratosnyai Tiha-völgyön. IV. sz. csoport amint a Kelemen főgerincet elérte, kelet felé tart és a Teleki-csúcs—Kisköves—Csáki-csúcs szakaszát jelzi. Alvás a negoji esztenában.

V. sz. jelzőcsoport. Vezetők Lengyel László és Szente Béla, akik Gödemesterházáig utaznak és még aznap felmennek a Zebrák-völgy 7. km-nél lakó Roblenszky főerdőfelügyelő házáig, alvás ott. 13-án ez a csoport megkeresi azt az utat, amelyik legjobb megközelítése lesz az 1650 m.-n épülő Braducsoni menedékháznak és jelzi az utat a főgerincen a Braducsonitól a Csáky-csúcsig. Alvás a negoji esztenában. 14-én a IV. és V. csoport lejön az Ilvai völgy 15. km-hez, ahonnan kisvonattal a völgy 6. km-ig, ahol felveszik a VI. csoport tagjait és mindnyájan lemennek Palotailva községbe, ahol az Országzászlónál emlékünnepelet rendeznek a nagy király emlékére.

VI. sz. csoport. Vezetők Dr. Papp Károly és Gömő Kálmán.

Azok részére, akik ezeket a nehéz munkaszakaszokat nem tudnák végiggyalogolni, egy igen kellemes, élvezetes, szép túrát rendezünk. A III. és IV. csoporttal feljönnek az Ilvai völgy 15. km-ig vonattal, alvás ott. Másnap a Kelemenhavas legszebb szakaszát járják, Tiha—Ruszkatető, estére visszamennek az Ilva völgyébe, alvás ott. Egésznap teljesítmény fel 4, vissza 3, összesen 7 óra út. Másnap ez a csoport átmegy a Kakaskónél a Kisilva völgyébe az ismert vízeséshez és onnan le a Bánffy-féle vadászkastély mellett az Ilvai völgy 6. km-hez, ahonnan vonattal Palotailvára mennek.

Megjegyzések. A munkacsoport tagjai az út nehézsége miatt csak gyakorlott természetjárók lehetnek.

VI. sz. csoportnak egy nagyon élvezetes, szép kirándulásban lesz része, amelyen közepes gyakorlattal bíró természetjárók is részt vehetnek, annak kényelmes beosztása folytán.

Jelentkezés az EKE maroszéki osztályánál, Marosvásárhely, Kazinczy-utca 13. sz.

B. K.

K I R Á N D U L Á S O K

Június 12—14.: kelemeni Mátyás-túra (59. sz.) besztercei szakaszára: 1. Kolibica—Kisbeszterce, előzetes jelentkezést kér az EKE besztercei Osztálya: Stieber Lajos, Beszterce, Erdőigazgatóság, vagy a marosszéki Osztály. T.: kolibicai SKV mh. június 12-én 20 ó. — A kelemeni Mátyás-túra (59. sz.) marosszéki szakaszára: 2. Ratosnya—Kisbeszterce—Tihavölgy; 3. Palotailva—Dundec—Tihavölgy; 4. Palotailva—Teleki-csúcs—Csáky-Csúcs—Ilvai völgy; 5. Gödemesterháza—Zebrákvölgy—Bradu csont—Csáky-csúcs—Ilvai völgy munkatúrákra és 6. Palotailva—Tiha—Ruszkatető—Kakaskő—Kisilva völgye rendes túrára előzetes jelentkezést kér június 7-ig az EKE marosszéki Osztálya, Marosvásárhely, Kazinczy-u. 13. sz. A munkatúrákon csak gyakorlott természetjárók vehetnek részt! A 6. sz. túra a Kelemeni havasok legszebb helyeit ismerteti. Gy.: 7+6 ó. H.: a munkatúra mh., ill. vadászházban és havasi tanyán, a 6. sz. vadászházban. Mátyás- király emlékűnnep június 14-én a palotailvai országháznál.

Július 4.: Zilah—Hegyes h.—Csont h.—Terbété—Zilah. T.: Breier sarak 7 óra. 1 napos. Gy.: 7 ó. V. Seres Miklós EKE Meszes Oszt. Terbété-tetőn forrás avatás. *Szövetségi 77. sz. Mátyás-túra.*

A többi július 4-i túra az Erdély április 15. sz. megjelent!

Július 10—12.: Görgényszentimre—Laposnya—Fancsaltető—Öreghát—Maroshévíz. T.: Szászrégen v. á. de. H.: vadászházakban. 2 napos. V.: Möck Vilmos dr., EKE marosszéki Oszt. Zrinyi Ilona-emlékűnnep születése 300 éves évfordulóján. Görgényszentimrei Rákóczi vár és botanikus kert megtekintése. *Szövetségi 81. sz. Mátyás-túra.* Előzetes jelentkezést kér a marosszéki Osztály!

Július 11.: Kv. Görbevölgy—Leányvár—Szamos. Fürdő-túra. T.: EKE Központ 7 óra. 1 napos. Gy.: 6 ó. V.: Molnár Aladár EKE Központ.

Július 17—18.: Félix- és Püspökfürdők. Fürdő-túra. T.: Kv. v. á. 17-én 21 ó. 1½ napos. V.: Pakó Béla EKE Központ.

Július 23—25.: Felsőfernezely—Forrásliget—Tatárszoros—Nagybánya. T.: Nagybánya, István kir. szálló. H.: István kr. szálló, Forrásliget mh. 2½ napos. Gy.: 6½+2 ó. V.: Tréger Lajos, EKE Gutin Oszt. Tatárszorosban védkunyhó avatás. 25-én 10 ó. a forrásligeti mh-nál Mátyás király-emlékűnnep. *Szövetségi 86. sz. Mátyás-túra.*

Július 25.: Kolozsi sósfürdőre kirándulás. T.: Kv. v. á. 6 ó. 1 napos. V.: Timkó Ernő EKE Központ.

Július 31—augusztus 4.: Nagybánya—Pintyeforrás—Gutin—Szerencsecsúcs 1264 m.—Gothárdcsúcs 1336 m.—Fenyvestető 1353 m.—Székelykő 1313 m.—Erzsébetbánya—Oláhláppos — Gereble — Pisztrángosvölgy—Széples—Széplesvölgy—Oláhlápos. T.: Nagybánya István kir. szálló július 31-én 21 ó. H.: István kir. szálló, szabadban, Erzsébetbányán, Oláhláposon. 5 napos. Gy.: 8½+7+11+9 ó. V.: Kunay Ernő, EKE Gutin Oszt. Augusztus 4-én Széplezen 9 ó. Mátyás királyról megemlékezés. *Szövetségi 89. sz. Mátyás-túra.*

Augusztus 1.: Déda—Istenszéke—Déda. T.: Déda v. á. 7 ó. 1 napos. Gy.: 8 ó. V.: Both Károly, EKE marosszéki Oszt. *Szövetségi 91. sz. Mátyás-túra.*

Augusztus 8.: Rév környékére barlang- és fürdő-túra. T.: Kv. v. á. 7 ó. V.: Matejovics Antal, EKE Központ.

Augusztus 13—15.: Gutin—Felsőbánya—Bóditó. T.: Nagybánya István kir. szálló 21 ó. H.: Nagybánya István kir. szálló és Felsőbánya. 2½ napos. Gy.: 6+4 ó. V.: Tréger Lajos, EKE Gutin Oszt. Bóditónál 10 órakor Mátyás király-émlékünnep. Szövetségi 97. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 15.: Kv. Hójagerinc—Kányafő—Szamos. Fürdőtúra. T.: EKE Központ 7 ó. 1 napos. Gy.: 6 ó. V.: Pál Károly, EKE Központ.

Augusztus 19—21.: Szováta—Cseresnyéstető—Mezőhavas—Rabsonné vára—Parajd. T.: Marosvásárhely v. á. de. H.: erdészházakban. 2½ napos. V.: EKE maroszséki Oszt. Szövetségi 101. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 19—20.: Csíkszentimre—Szentimrei Búdösfürdő—Kakukhegy—Nagy Piliske—Tusnádfürdő. T.: Csíkszentimre v. m. h. de. H.: Szentimrei Búdösfürdő. 2 napos. Gy.: 5+9 ó. V.: Elekes Zoltán, EKE csíkszéki Oszt. Szövetségi 102. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 19—21.: Csíkszentdomokos—Balánbánya—Egyeskő—Fehérmező—Gyilkostó—Gyergyószentmiklós. T.: Marosvásárhely vá. reggel. 3 napos. Gy.: 5+8+8 ó. V.: EKE maroszséki Osztálya.

Augusztus 20.: Zilah—Nádastó—Északhegy. T.: Zilah, Breier sarok, 7.30 ó. 1 napos. Gy.: 4 ó. V.: Seres Miklós, EKE Meszes Oszt. Nádastónál menedékház avatás és Mátyás király-émlékünnep. Szövetségi 103. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 21—22.: Tusnádfürdő—Szentannató—Bálványosvár—Csiszárfürdő—Sepsibodok. T.: Tusnádfürdő v. m. h. de. H.: Szentannató mh. 2 napos. Gy.: 4+7½ ó. V.: EKE csíkszéki Osztálya. Szövetségi 106. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 20.: Részvétel a zilahi 103. sz. Mátyás-túrán. Indulás idejét a helyi lapokban közöljük.

Augusztus 28—29.: Kovászna—Kommandó—Papolci köz. T.: Kovászna v. á. du. H.: Kommandó telepen. 1½ napos. Gy.: 4+7 ó. V.: Dobay Béla dr., EKE háromszéki Osztálya. Szövetségi 107. sz. Mátyás-túra.

Augusztus 29.: Kv. Görbevölgy—Cérnaforrás—Szentjároskút—Erzsébetforrás—Monostori erdő. T.: EKE Központ 7 ó. 1 napos. Gy.: 8 ó. V.: Székely József EKE Központ.

Szeptember 5.: Sebesvár—Kissebes—Dregánvölgy. T.: Kv. v. á. 7 ó. 1 napos. Gy.: 6 ó. V.: Túrós K. Ernő, EKE Központ.

Szeptember 8.: Kv. Jósika kilátó—Elővölgy—Tekintő—Kajántó-patak. T.: Kolozsvár, EKE Központ 8 ó. 1 napos. Gy.: 4½ ó. V.: Ürmösi Jenő, EKE Központ. Szövetségi 114. sz. Mátyás-túra.

Figyelem! Nagybányai Gutin Osztályunk Mátyás-túráira a résztvevőktől 8 nappal előbb előzetes jelentkezést kér válaszos levelezőlapon, Tréger Lajos, EKE Osztály elnök Nagybánya, Fürdőtelep címre.

A MaTuOSz által országos Mátyás-túrának minősített kiránduláson 5, 10 vagy 15 esetben igazoltan résztvevő egyesületi turisták emlék-jelvényt kapnak. (Részletek az Erdély márciusi számában.)

Vidéki osztályaink túra tervezetét minden hó 24-ig várja központi túra szakosztályunk. Két hónappal előre kérjük a tervek összeállítását. Minden osztályunktól havonta 2—3 hivatalos túra bejelentését kérjük!

Rövidítések: Kv. Kolozsvár. T.: találkozás helye és ideje. H.: hálás. Gy.: gyaloglási menetidő. V.: vezető. mh.: menedékház. de.: délelőtt. du.: délután. Vá.: vasútállomás.

SPORT-felszerelési, -ruházati

cikkek legnagyobb választékban

CSEGEZY ANTAL

sport-szaküzletében

Kolozsvár, Unió-utca 24. szám.

Természetjáró testvérek!

Turista-, sí-, sport-, valamint bármiféle
férfi ruhákat jól és olcsón készít és
EKE távozónak 10% engedményt ad

Petkes úriszabósága
Kolozsvár, Mátyás király-tér 22.

BALÁZS ERNŐ

tagtársunk

modernül felszerelt FÉNYKÉPÉSZETI SZAK-
ÜZLETÉBEN minden cikk állandóan kapható.

Legújabb

elektromos cikkek és rádió-osztállyal
bővítette ki üzletét

Kolozsvár, Unió-utca 12. - Telefonszám: 36-63.

KELETI ÚJSÁG

Friss, színvonalas, megbízható!

POMPÁS SZÖVEGKÖZTI KÉPEK